

УДК 621.326

Рижанич Ю. - ст. гр. БМпс-32

Тернопільський державний технічний університет імені Івана Пулюя

УКРАЇНА РОСІЯ ВІДНОСИНИ ПОВ'ЯЗАНІ З ГАЗОМ

Науковий керівник: асистент Габрусєва Н.В.

Криза у відносинах Росії й України стала частиною глибокої кризи енергетичної політики Росії, що проводилася в колишні роки. Відповідно до неї, Росія поставляла в країни СНД дешеві енергоносії, разом із тим розраховувала на політичну лояльність. Однак що стояло за цією політичною лояльністю - ніколи чітко не формулювалося. Точніше було б сказати, що Росія дешевим газом закріплювала "особливий" статус відносин - цим автоматично малося на увазі, що й країни СНД повинні "по-особливому" ставитися до Росії, тобто враховувати її інтереси. Наприклад, не прагнути в НАТО, розділяти її пріоритети в сфері економічної інтеграції (проект Єдиного економічного простору), або створювати умови для покупки російськими компаніями економічних активів.

Після зміни влади в Грузії й Україні даний формат відносин більше не міг "працювати": постало питання створення нової стратегії енергетичної політики. Ця стратегія полягає в тому, щоб диференціювати енергетичну політику відносно країн СНД. Так, Білорусія, що вважається проросійською країною, підписала контракт по поставку газу за ціною \$46 за тис куб. м. Тим часом, для таких країн, як Молдавія, Грузія й Україна ставиться питання про оплату газу по ринковій вартості.

У той же час тут варто відрізнити елементи гри й реальні наміри. Наприклад, з такими країнами, як Вірменія й Азербайджан, також ставиться питання про підвищення ціни, але це підвищення набагато менш помітно, чим для України й Грузії. Тут Росія намагається показати, що принцип підвищення цін на газ однаковий для всіх. Але "ціна" підвищення буде для всіх різна. Більше того, "ціна" обчислюється не тільки й не стільки грошми, скільки реальними ресурсами, якими володіє та або інша країна. Під ресурсами тут розуміється як наявність якихось економічних активів або транзитних можливостей, так і готовність брати участь у геополітичних проектах Росії, таких як ШОС, ОДКБ, ЄВРАЗЭС.

Таким чином, виходить, що Росія хоче, щоб країни СНД "оплатили" газ не грошми, а частиною своєї "незалежності" і це робить газове питання повністю політичним. Сутожніше всього переговори йдуть із Україною. І пов'язано це з тим, що Україні, як по економічним, так і по політичних мотивах, важко знайти прийнятну форму й розмір оплати російського газу. Нова влада волає продавати підприємства на відкритих аукціонах, де більше шансів мають великі іноземні інвестори. Вступати в ЕЗП, про що просить Україну Росія вже давно, Київ не може, тому що це суперечить його стратегії європейської інтеграції. Грошей на оплату газу за європейською ціною в Україні немає. На цьому тлі в якості "оплати" Росія має намір одержати контроль над газопровідним консорціумом.

Контракт по газу потрібен і Росії, і Україні. Різке подорожчання газу на Україні або його дефіцит можуть привести до серйозного подорожчання цього палива для рядових споживачів.

Росії ж потрібний контракт на транзит: це дозволить виконати всі зобов'язання перед західноєвропейськими споживачами. За різним даними, по території України в Західну Європу експортується від 75% до 82% усього російського газу.